

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра безпеки інформації та бізнес-комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувачка кафедри

проф. Марія ХМЕЛЯРЧУК
«11» січня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОД1 «Макроекономіка та мікроекономіка
(рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)»

Освітній рівень	<u>Бакалавр</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>051 Економіка</u>
Освітня програма	<u>«Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації»</u>
Факультет	<u>«Економічна кібернетика та бізнес-аналітика» Економічний</u>

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма нормативної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка (рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)» для студентів за спеціальністю 051 «Економіка», освітня програма «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації», «Економічна кібернетика та бізнес-аналітика».

Розробник: доктор економічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій Пухир Світлана Тимофіївна.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій

Протокол від «11» січня 2023 року № 6.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Модулів – 2	Освітній ступінь: Бакалавр	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота відповідно до визначеного переліку тем у Методичних рекомендаціях		Семестр	
		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність 051 «Економіка»	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 4 Самостійної роботи студента – 8		32	8
		Практичні, семінарські	
		32	8
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		116	104
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю	
	Екзамен/залік	Екзамен/залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 35,5 %;

для заочної форми навчання – 18,2 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення нормативної навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка (рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)» є формування у студентів знань теорії та практики поведінкової економіки, специфіки функціонування в економічній системі формальних і неформальних інститутів, розуміння

поведінкових закономірностей та їх впливу на перебіг економічних процесів, знання методів, інструментів і механізмів, що визначають поведінку економічних агентів, формування на цій основі професійних компетентностей майбутніх фахівців у сфері прийняття економічних рішень.

Завданнями вивчення дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка (рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)» є:

- розуміння сутності та особливостей поведінкової економіки – нового наукового напрямку економічної теорії і інституційної економіки;
- оволодіння методологією поведінкової економічної теорії;
- вивчення поведінкової економіки в контексті концепцій поведінки споживача, поведінкової теорії фірми та поведінкових фінансів;
- вивчення основних напрямів розвитку інституційної економіки: інституційної структури ринкової економіки, теорії контрактів, інституційних основ діяльності держави.

Загальні компетентості (ЗК):

ЗК 1	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.
ЗК 2	Вміти оцінювати вплив психологічних факторів на прийняття управлінських рішень на мікро- та макрорівні.
ЗК 3	Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально- економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1	Знати та вміти використовувати економічні закони, методи здійснення оцінки поведінки економічних суб'єктів в умовах конкурентної ринкової економіки
СК 2	Вміти оцінювати вплив психологічних факторів на прийняття управлінських рішень на мікро- та макрорівні
СК 3	Визначати методи прийняття рішень уряду на основі теорії суспільного вибору
СК 4	Оцінювати інституційне середовище в країні та аналізувати поведінку суб'єктів ринку при прийнятті управлінських рішень.
СК 5	Вміти визначати поведінку споживача в контексті теорії очікуваної корисності
СК 6	Знати та вміти використовувати поведінкову теорію фінансів та теорію аукціонів для прийняття управлінських рішень
СК 7	Систематизувати та узагальнювати процеси і явища в інституційній структурі суспільства, виявляти проблеми економічного характеру, пропонувати способи їх вирішення і оцінювати очікувані результати
СК 8	Знати та вміти використовувати основні принципи і методи інституціонального аналізу

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1	Здобувач повинен знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.
ПРН 2	Здобувач повинен розуміти принципи економічної науки та особливості функціонування економічних систем
ПРН 3	Здобувач повинен застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття

	управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).
ПРН 4	Здобувач повинен використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.
ПРН 5	Здобувач повинен пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
ПРН 6	Здобувач повинен вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
ПРН 7	Здобувач повинен застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
ПРН 8	Здобувач повинен ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
ПРН 9	Здобувач повинен вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА.

Тема 1. Теоретико-методологічні основи поведінкової економіки.

Сутність і методологія поведінкової економіки. Основні напрями теорії поведінкової економіки. Історичний аспект формування теорії поведінкової економіки. Концепція раціональності індивіда.

Симбіоз психології і економічної теорії. Розробка основ поведінкової економіки вченими-психологами Д.Канеманом, А.Тверські. Теорія перспектив. Експериментальні дослідження. Обмежена раціональність, або ірраціональність поведінки реальних економічних агентів. Особливості прийняття економічних рішень. Практична значимість поведінкової економіки.

Тема 2. Методи досліджень поведінкової економіки.

Основні наукові засади поведінкової економічної теорії. Образ «людини раціональної». Ірраціональна поведінка індивіда не є хаотичною. Проблеми економічної теорії, які можна вирішити в рамках поведінкової економіки.

Наукові методи економічних досліджень: загальні і специфічні (спеціальні). Теоретичні методи, які застосовуються у дослідженнях поведінкової економіки. Емпіричні методи: експерименти, опитування, спостереження, нейробіологічні дослідження.

Тема 3. Теорія ігор та її застосування в поведінковій економіці.

Сутність поведінкової теорії ігор. Напрями дослідження теорії ігор. Основні принципи теорії. Рівновага Неша. Рівновага Парето. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Оптимальні стратегії. Статистична теорія ігор. Відмінності між статистичною і стратегічною теоріями ігор.

Типи ігор: кооперативні та некооперативні; з нульовою сумою і з ненульовою сумою; паралельні і послідовні; з повною або неповною інформацією; ігри з нескінченним числом кроків; дискретні і безперервні ігри.

Застосування поведінкової теорії ігор при конкурентній взаємодії фірм.

Тема 4. Прийняття рішень в умовах ризику.

Сутність невизначеності. Невизначеність як невід'ємна характеристика ринкового середовища. Зв'язок невизначеності з обмеженістю інформаційного ресурсу. Невизначеність одна з причин виникнення ризику.

Ризик складова будь-якої сфери життєдіяльності суспільства. Об'єкт ризику. Причини ризику. Основні характеристики ризику.

Концепції прийняття рішень в умовах ризику. Концепція очікуваної корисності. Нетранзитивність переваг в умовах ризику. Теорія перспектив Канемана-Тверські. Функція корисності в теорії перспектив. Поняття точки відліку та шляхи її формування. Ефекти ризикованого вибору. Уникнення збитків. Неприйняття ризику як стереотип поведінки інвесторів. Теорія перспектив у діяльності інших суб'єктів ринку.

Тема 5. Теорія особистості в поведінковій економіці.

Поняття особистості. Основні концепції і моделі поведінки людини в економіці: концепція «економічної людини» А. Сміта і Д. Рікардо; «концепція людської природи» І. Бентама; модель поведінки людини А. Маршалла; основні положення неавстрійської наукової школи економічної поведінки людини А. Мізеса і Ф. фон Хайека; модель економічної уяви Д. Шекла.

Ключові напрями в дослідженнях особистості: психодинамічний, гуманістична психологія і біхевіоризм. Психодинамічна теорія особистості

З.Фрейда. Неофрейдизм Е.Фромма. Гуманістична психологія у дослідженнях особистості К.Роджерса і А.Маслоу. Теорія людської мотивації. Два напрями теорії соціального наочення: рефлєкторний Б. Скіннера і Дж. Уотсона та соціально-когнітивний А.Бандури, Дж. Роттера.

Тема 6. Поведінка споживача.

Два варіанти поведінки споживача. Логіка поведінки споживача і логіка поведінки покупця. Теорія очікуваної корисності. Принципи, на основі яких, теорія очікуваної корисності вибирає між можливостями споживача. Розподіл процесу прийняття рішень на дві стадії: редагування і оцінки з позиції теорії очікуваної корисності. Поведінкові парадокси теорії очікуваної корисності. Перша група парадоксів, що пов'язана з проблемою стадної поведінки. Друга група парадоксів – парадокси індивіда в поведінковій економіці.

Суть «троянського навчання». Конкуренція у сфері навчання. Причини протидії чужому навчанню та розвитку. Стратегії протидії чужому навчанню та розвитку. «Троянське навчання» – явище не етичне з точки зору гуманізму і моралі.

Тема 7. Теорія споживання в поведінковій економіці.

Методологія та основні положення теорії споживання в поведінковій економіці. Теорія споживання як розділ мікроекономіки. Поведінка споживача у теорії Дж.Кейнса. Методологічні принципи теорії споживання. Фактори формування поведінкової теорії споживання: емоції, погляди, стереотипи, інстинкти, очікування реальних людей.

Сутність економічної свідомості. Економічна свідомість з позицій поведінкової економіки. Розвиток економічної свідомості споживача в Україні.

Тема 8. Поведінкова теорія фірми.

Фірма як об'єкт досліджень серед різних наукових напрямів. Неокласичний і інституційний підходи. Класифікація фірм відповідно до теорії фірми. Основні концепції фірми за поведінковими теоріями: підприємницька концепція фірми, еволюційна теорія фірми, теорія ігор.

Засновник поведінкової теорії фірми – Г.Саймон та його праця «Адміністративна поведінка». Вища школа управління бізнесом Університету Меллона-Карнегі у Підсбурзі про поведінкову теорію фірми. Методологічна основа поведінкової теорії фірми. Базові положення теорії фірми в праці Р.Сайерта та Дж. Марча «Поведінкова теорія фірми».

Тема 9. Поведінкова теорія фінансів.

Поведінкові фінанси як самостійний напрям сучасної фінансової науки. Вплив поведінкових факторів на управління фінансами компанії. Роль людського фактору в корпоративній політиці управління ризиками. Зовнішні фактори і поведінка інвесторів. Основні теорії поведінкових фінансів. Теорія перспектив. Теорія поведінки інвесторів. Теорія шумової торгівлі. Теорія впливу психологічних якостей трейдера.

Функціонування фінансових ринків. Розподіл фінансових ресурсів у системі поведінкової економіки. Фундаментальна інформація і поведінка ринку: емпіричні дані про зміну цін, волатильність ринків і передбачуваність дохідності цінних паперів.

Науковий внесок Р.Талера у розвиток поведінкових фінансів.

Тема 10. Теорія прав власності.

Власність як базовий інститут економіки. Специфікація прав власності. Підходи до визначення і дослідження власності. Суть прав власності. Закріплення прав власності у суспільстві. Суб'єкти права власності. Винятковість власності. Процеси обмеження та розщеплювання

прав власності. Суть привласнення та відчуження. Тріада власності. Теорія прав власності Р.Коуза.

Два підходи до класифікації форм власності. Форми власності. Інституційні аспекти комунальної власності. Приватна власність. Державна власність та оцінка її існування теоретиками нового інституціоналізму. Розмивання прав власності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ІНСТИТУЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Тема 11. Формування й етапи розвитку інституційної економіки.

Теоретичні джерела інституційної економіки. Класичні і неокласичні підходи. Визначення сутності категорій «інститут» і «інституція». Праця Д.Норта «Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки». Обмеження застосування неокласичного підходу.

Конкурентна боротьба дослідницьких програм І.Лакатоша. Теорія «жорсткого ядра» і «захисної оболонки». Традиційний інституціоналізм Т.Веблена, Дж. Коммонса, У.Мітчелла, Дж. Гейбрейта. Методологічні особливості традиційного інституціоналізму. Інституційна теорія. Відмінності традиційного інституціоналізму і неінституціоналізму. Нова інституційна економічна теорія.

Тема 12. Інституційна структура ринкової економіки.

Економічний порядок. Інституційний порядок. Основні чинники ринкової економіки. Ринкова конституція. Норма емпатії – умова функціонування ринку.

Інституційна структура ринкової економіки. Сутність понять «інституційна структура», «інституційне середовище», «інституційна система».

Інституційна структура ринкової економіки – підсистема економічної системи суспільства.

Особливості елементів інституційної структури. Принцип ієрархії. «Стрижень» інституційної структури. Ознаки економічної системи. Головні елементи інституційної підсистеми.

Тема 13. Теорія контрактів.

Визначення контракту. Варіанти впливу природних факторів на результати взаємодії між індивідами. Типи індивідів за їх відношенням до ризику. Контракт про продаж. Контракт про наймання. Типи контрактів: класичний, неокласичний, імпліцитний.

Межа між організацією та ринком. Сторони угоди: принципал і агент. Межа між інститутом і організацією. Межа зростання організації по відношенню до інституту. Гранична угода. Фактори, що визначають оптимальний розмір організації. Фактори оптимального контракту. Специфічність активів, їх класифікація. Межа між фірмою та ринком з урахуванням ступеня специфічності активів. Невизначеність як фактор необхідності коригування умов контракту. Схильність сторін до ризику. Складність угоди. Ціна доступу до закону.

Тема 14. Інституційні основи діяльності держави.

Держава як організація. «Провали» ринку та функції держави. Специфікація і захист прав власності державою. Створення каналів та механізмів фізичного обміну товарами і послугами. Правоохоронна діяльність та виконання ролі «третьої» сторони у конфліктах. Виробництво чистих суспільних благ. «Провали» держави: невідповідність прибутків і витрат; відсутність чітких критеріїв ефективності діяльності держави; висока вірогідність досягнень результатів, відмінних від поставлених; нерівномірність розподілу ресурсів. «Межа» держави.

Держава та проблема «принципала – агента». Типологія держав. «Контрактна» держава. Наявність чітких конституційних меж діяльності держави. Існування механізмів участі громадян у діяльності держави.

Існування *ex ante* інститутів ринку як головного альтернативного механізму розподілу прав власності. Наявність альтернативних механізмів специфікації та захисту прав власності. «Експлуататорська» держава. Емпіричні методи оцінки характеру держави. Провали державного втручання та їх виправлення.

Тема 15. Трансформації інституційних систем.

Три види інституційних меж: формальні, неформальні та ті, що обираються спонтанно. Еволюційний варіант розвитку інститутів. Легалізація неформальних правил. Залежність від попередньої траєкторії розвитку. Пояснення інерційності інституційного розвитку на основі теорії ідеології. Теорія суспільного вибору та складнощі, що пов'язані з реалізацією інституційних інновацій. Теорія ігор: поширення норми як перешкода для її зміни. Еволюційна конвергенція: позитивна, негативна, гібридна. Дивергенція.

Імпорт інститутів. Інституційні відмінності в різних країнах. Революційний варіант розвитку інститутів. Зміна траєкторії інституційного розвитку. Конгруентність інститутів. Параметри виміру відстані між неформальними та формальними нормами. Параметри визначення ступеня сумісності формальних та неформальних інститутів. Ідеальний тип пануючого в суспільстві неформального інституту та ідеальний тип формального інституту, що імпортується. Дві моделі інституційного розвитку. Модель східноєвропейського капіталізму. Інституційне проектування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	усього	Денна форма			Заочна форма		
		л	с	с. р.	л	с	с. р.
1	2	3	4	5	7	8	9
Змістовий модуль 1. Поведінкова економіка							
Тема 1. Теоретико-методологічні основи поведінкової економіки.	14	4	4	6	1		11
Тема 2. Методи дослідження поведінкової економіки.	12	2	2	8		1	11
Тема 3. Теорія ігор та її застосування в поведінковій економіці	12	2	2	8	1	1	11
Тема 4. Прийняття рішень в умовах ризику.	12	2	2	8		1	11
Тема 5. Теорія особистості в поведінковій економіці.	12	2	2	8	1		11
Тема 6. Поведінка споживача.	12	2	2	8		1	10
Тема 7. Теорія споживання в поведінковій економіці.	12	2	2	8	1		11
Тема 8. Поведінкова теорія фірми.	12	2	2	8		1	11
Тема 9. Поведінкова теорія фінансів.	11	2	2	7	1		11
Тема 10. Теорія прав власності.	11	2	2	7		1	11
Змістовий модуль 2. Інституційна економіка							
Тема 11. Формування й етапи розвитку інституційної економіки.	12	2	2	8	1		11
Тема 12. Інституційна структура ринкової економіки.	12	2	2	8		1	11
Тема 13. Теорія контрактів.	12	2	2	8	1		11
Тема 14. Інституційні основи діяльності держави.	12	2	2	8	1		11
Тема 15. Трансформації інституційних систем	12	2	2	8		1	11
Усього годин	180	32	32	116	8	8	164
Підсумковий контроль: екзамен/залік				3			
Разом:	годин			180			
	кредитів			6			

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Теоретико-методологічні основи поведінкової економіки.	4 год
2.	Тема 2. Методи дослідження поведінкової економіки.	2 год
3.	Тема 3. Теорія ігор та її застосування в поведінковій економіці	2 год
4.	Тема 4. Прийняття рішень в умовах ризику.	2 год
5.	Тема 5. Теорія особистості в поведінковій економіці.	2 год
6.	Тема 6. Поведінка споживача.	2 год
7.	Тема 7. Теорія споживання в поведінковій економіці.	2 год
8.	Тема 8. Поведінкова теорія фірми.	2 год
9.	Тема 9. Поведінкова теорія фінансів.	2 год
10.	Тема 10. Теорія прав власності.	2 год
11.	Тема 11. Формування й етапи розвитку інституційної економіки.	2 год
12.	Тема 12. Інституційна структура ринкової економіки.	2 год
13.	Тема 13. Теорія контрактів.	2 год
14.	Тема 14. Інституційні основи діяльності держави.	2 год
15.	Тема 15. Трансформації інституційних систем	2 год
	Усього годин	32 год

6. Теми практичних занять

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Теоретико-методологічні основи поведінкової економіки.	6 год
2.	Тема 2. Методи дослідження поведінкової економіки.	8 год
3.	Тема 3. Теорія ігор та її застосування в поведінковій економіці	8 год
4.	Тема 4. Прийняття рішень в умовах ризику.	8 год
5.	Тема 5. Теорія особистості в поведінковій економіці.	8 год
6.	Тема 6. Поведінка споживача.	8 год
7.	Тема 7. Теорія споживання в поведінковій економіці.	8 год
8.	Тема 8. Поведінкова теорія фірми.	8 год
9.	Тема 9. Поведінкова теорія фінансів.	7 год
10.	Тема 10. Теорія прав власності.	7 год
11.	Тема 11. Формування й етапи розвитку інституційної економіки.	8 год
12.	Тема 12. Інституційна структура ринкової економіки.	8 год
13.	Тема 13. Теорія контрактів.	8 год
14.	Тема 14. Інституційні основи діяльності держави.	8 год
15.	Тема 15. Трансформації інституційних систем	8 год
	Усього годин	116 год

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання (МН).

МН1.	Проблемні лекції, лекції-дискусії з використанням мультимедійного обладнання.
МН2.	Семінарські заняття (навчальні дискусії, презентації, розв'язок ситуаційних вправ (кейсів).
МН3.	Самостійне навчання (індивідуальна робота).

Лекції надають здобувачам основний теоретичний матеріал з питань державного регулювання фінансової системи країни, грошово-кредитної

сфери, цін та інфляції, інвестиційної діяльності та інноваційної політики, та суспільного сектору економіки, що є основою для самостійного навчання, а також сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти здатності до узагальнення та критичного мислення на основі участі в дискусіях. Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають здобувачам вищої освіти можливість застосовувати теоретичні знання на реальних прикладах. Семінарські (практичні) заняття сконструйовані із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання та передбачають розв'язок здобувачами вищої освіти кейсів на основі можливих реальних ситуацій та виконання необхідних розрахунків для побудови моделей монетарного регулювання та управління. Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, індивідуальній роботі та роботі в групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, а також для виконання індивідуальних і групових ситуаційних вправ.

11.Методи контролю

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

– практичні заняття: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 балів.

– контрольні заміри (екзамен): 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 балів. Студент з даної дисципліни пише 1 модуль (за модуль студент може набрати максимально 10 балів).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен/залік.

При викладанні дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка (рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)» використовуються такі методи контролю:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних

занять й змістових модулів і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є контрольні роботи і тестування.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка (рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)» є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання контрольних завдань.
- 3) виконання науково-дослідного завдання.

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;
- результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістового модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і проводиться у формі письмового екзамену.

Засоби діагностики успішності навчання

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним контролем знань протягом семестру та екзаменом.

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю - усне опитування, проведення

тестування, розгляд ситуацій, виконання індивідуальних завдань;

– для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання.

Засоби поточного контролю:

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання Екзамен/залік	Заочна (дистанційна) форма навчання
Поточний контроль:		
- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо)	20 балів	20 балів
- тези та виступ на науковій конференції	до 10 балів	до 10 балів
- презентація та захист аналітичних робіт за модулями 1, 2	4 x 5 балів = 20 балів	4 x 5 балів = 20 балів
- модульна контрольна робота	- /20 балів	20 балів
Підсумковий контрольна робота:	- /30 балів	30 балів
Екзамен	50 балів / -	
Всього	100 балів	100 балів

Письмові роботи: студенти виконувати індивідуальне науво-дослідне завдання.

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків

визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Підсумковий контроль – екзамен/залік.

У кінцевому підсумку студент може набрати 100 балів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з даної дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність – 50 балів, за екзамен – 50 балів і загалом – 100 балів.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами:

Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточне тестування та самостійна робота															Кр.	Підеум залік. кр.	Екзамен	Сума					
Змістовий модуль 1										Змістовий модуль 2													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15									
4		4		3		4		3		4		3		3		3		3		10	50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення навчання

Методичні рекомендації щодо підготовки і виконання курсової роботи з «Макроекономіка та мікроекономіка (рівень В - Поведінкова та інституційна економіка)» для студентів другого курсу освітнього рівня бакалавр усіх форм навчання спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації», «Економічна кібернетика та бізнес-аналітика» – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023.- с.

14.Рекомендована література

Базова

1. Длугопольський О. Експериментальна та поведінкова економіка: від Вернона Сміта до Даніеля Канемана / О. Длугопольський, Ю. Івашук // Вісник ТНЕУ. - 2014. - №1, - С.180 – 193.
2. Івашук Ю.П. Поведінкова та експериментальна економіка: навч. посіб. / Ю.П.Івашук. – Тернопіль: Осадца Ю.В. - 2017. – 120 с.

3. Нікіфоров П.О., Марич М.Г. Поведінкові фінанси : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. у-т. ім. Ю. Федьковича. 2022. 144 с.
4. Талер Річард. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення / пер. з англ. Світлана Крикуненко. К.: Наш формат, 2018. 464 с.

Допоміжна

5. Барабаш Л. Трансформація поведінкових фінансів внаслідок зміни моделей економічної поведінки. Вісник Харківського нац. у-т. ім. В.Н.Каразіна серія «Економічна» 2020 №99. С. 43-49.
6. Ілляшенко І. Поведінкові фінанси: історичний огляд і основні засади / І. Ілляшенко //Вісник Національного Банку України., 2017.– Березень.- С. 30 – 57.
7. Канеман Д. Рациональный выбор, ценности и фреймы / Д. Канеман, А. Тверски // Психологический журнал. – 2003. – Т.24, №4. – С. 31 – 42.
8. Кривий В.І. Передумови виникнення поведінкової економіки / В.І. Кривий // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Вип. 18.Ч. 1. С. 12 – 16.
9. Пухир С.Т. Принципова відмінність поведінкової економічної теорії. Соціально-економічні аспекти розвитку суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 7 серпня 2020 р.). Одеса: Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 11-12.
10. Пухир Світлана. Новий формат теорії аукціонів. Інтеграція України в європейський і світовий фінансовий простір : збірник тез XVI Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20 травня 2021 року). Львів: Університет банківської справи, 2021. С.43-45
11. Пухир Світлана. Річард Талер про особливості теорії перспектив та її значення для прийняття економічних рішень. Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства: Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 р.). Київ: Міжнародний європейський університет 2022. С. 218-220.
12. Поведінкова та експериментальна економіка. URL: <http://dspace.tneueu.edu.ua/retrieve/51563/2%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>.
13. Рокоча В.В. Поведінкова економіка як теоретична основа аналізу світогосподарських процесів / В.В. Рокоча. – Київ: Університет економіки та права «Крок», 2015. – С. 55 – 68.

14. Шаманська Н. Теорія поведінкових фінансів: генезис та еволюція / Н. Шаманська, О. Шаманська // Світ фінансів. – 2015. - №1. – С. 173 – 184.

Допоміжна з питань психології

15. Берн Е. Вступ до психіатрії та психоаналізу. Просто про складне / Ерік Берн; пер. з англ. О.Оксевиц. Харків. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 416 с.

16. Клейман П. Психологія 101: факти, теорія, статистика, тести й таке інше! / Пол Клейман; пер. З англійської Ю. Кузьменко. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 240 с.

17. Мерфі Д. Сила підсвідомості. Як спосіб мислення змінює життя / Джозеф Мерфі; пер. з англ. С. Вакуленка. Харків. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 287 с.

15.Інформаційні ресурси

Верховна Рада України	www.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство економіки України	www.me.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.minfin.gov.ua
Міністерство розвитку громад та територій України	www.minregion.gov.ua
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Державна служба статистики України	www.ukrstat.gov.ua
Антимонопольний комітет України	www.amc.gov.ua
Державна служба зайнятості України	www.dcz.gov.ua
Національна бібліотека України ім. В. Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Наукова бібліотека НаУКМА	www.librari.ukma.kiev.ua
Інститут економіки та прогнозування НАН України	www.ief.org.ua
Національний Інститут стратегічних досліджень	www.niss.gov.ua